

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੇ,

ਕੇਐਨਏ ਦੇਵੀ— ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸਪੇਟ ਆਫ ਪਨ ਜੇਬ ਅਤੇ ਹੋਰਸ— ਜਵਾਬਦਾਰ

2009 ਦਾ CWP ਨੰ. 12149

ਜੁਲਾਈ 09, 2013

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 - ਆਰਟ 226 - ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਐਕਸ ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ - ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਮੀਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ - ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਧਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ 1998 - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਵੇਦਾਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਇਲਾਵਲਦਾਰ ਦੀ ਸੀਆਰਪੀਈ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਮਨਜ਼ੂਰਸੁਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ - ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਲਾਭ - ਕੀ "ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ" ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਸੀ - ਪਰਸੋਨਲ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 11.09.1998 ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਫਤਰ ਮੀਮੇ, ਜਨਤਕ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਮੌਤ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 03.02.2000 - ਮੌਤ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੀਮੇ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 11.9.1998 (ਅਨੈਕਸ ਯੂਰੇ P-8) ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੀਮੇ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਰੀਡਿੰਗ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਧਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1998 ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੀਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਣ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜਾਂ ਵਧੀਕੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸੇਵਾ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਰਜ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸੇਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਦਾਰਥ/ਪੀਸੀਸੀਸਾਈਡ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੯)

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ - ਪ੍ਰਯੋਗਯੋਗਤਾ - ਜਿੱਥੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਦਇਆ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। **

ਖੇਤਰ, ਜਿੱਥੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ "ਦਇਆ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ। ਤ੍ਰਿਚੁਰ ਬਨਾਮ. ਰਾਮਾਨੁਜਾ ਮੈਚ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1985 (ਐਸ.ਸੀ.) 278 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ, ਜੇ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(ਪਰਾ 10)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਾਜੀਵ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਵੀਰ ਭਾਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ-UOI ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਜੇ.

(1) The ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਰਹੂਮ I ਲਵੀਲਦਾਰ/GD ਦੇਵ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੈ, ਜੋ CRPF ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੁਰੰਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚੁਣੌਤੀ 12.11.2008 ਦੇ ਹੁਕਮ (ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ P-6) ਨੂੰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਨੂੰ 1.4.1990 ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ 18.2.2008 ਤੋਂ 8.3.2008 ਤੱਕ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਆਮ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 16.2.2008 ਦਾ ਰੇਲਵੇ ਵਾਰੰਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਨੰਗਲ ਡੈਮ ਤੱਕ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ 8.3.2008 ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਪਟਨਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪਟਨਾ ਵਿਖੇ 9.3.2008 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਰਟਰੀ ਤੋਂ ਵਿਸੇਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਨੂੰ 17 ਸਾਲ 11 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 8 ਦਿਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਮ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 10.10.2008 ਨੂੰ death-cum-retirement ਗ੍ਰੈਜੂਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 12.11.2008 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵੀ ਕਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ।

(3) ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਆਨੰਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 12.11.2008 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-6) ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੂਹ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਕਰਤੱਵਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਚਨਚੇਤ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਜੋ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ "ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਕੋਰਸ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਆਮ ਸਬੰਧ ਸੀ।

(4) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 3037/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਡਬਲਯੂ.ਸੀ.ਐੱਫ. 9.3.2008 ਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, 1,07,163/-, ਮੈਡੀਕਲ ਭੱਤਾ @ ਰੁਪਏ। 100/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ wcf 9.3.2008 ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਖਮ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭਲਾਈ ਫੰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ 3,35,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕੁਦਰਤੀ

ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(5) ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। The, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 11.9.1998 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਅਤੇ ਅਪਾਰਜਤਾ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਮੀਮੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਿਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਮੈਮੋ ਮਿਤੀ 11.9.1998 (Annexure P-8) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। 11.9.1998 ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਮੀਮੋ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਅਸਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। bonafide ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਤੱਵਾਂ।

(7) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੋਰਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਧਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1998 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 3। -ਉਥੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਏ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

"3-A.(1)(a) ਅਪਾਰਜਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜ਼ਖਮ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ

(i) ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ, ਜਾਂ

(ii) ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸੇਵਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-

(1) ਇੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ, ਜਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ

(11) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਸੇਵਾ।

(2) ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਆਮ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-

fa) ਅਪਾਹਜਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਅਤੇ

(ਬੀ) ਮੌਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। "

(8) ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਮੌਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਸੇਵਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਜ਼ਖ਼ਮ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਬਰਦਸਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। , ਕਿਸੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੀ ਸੱਟ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਆਮ ਸਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਵਧਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਅੰਤਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ P-9 ਮਿਤੀ 3.2.2000 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਸੀ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ, ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ, ਸਰਵਿਸ ਏਅਰਕ੍ਰਾਫਟ ਦੁਆਰਾ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ, ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਰੰਟ ਆਦਿ।

(9) 11.9.1998 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-8) ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਮੀਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਰੀਡਿੰਗ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਾਧਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1998 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੀਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਜ਼ੀਆ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਲਈ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਣ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਗੜਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਰਜ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ

ਵਿਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪਦਾਰਥ/ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜਾਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(10) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ 11.9.1998 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-8) ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਮੀਮੋ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਾਧਾਰਨ ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮ, 1998 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸਿਰਫ਼ "ਦਇਆ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। **ਖੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ**। **ਤ੍ਰਿਚੂਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਾਨੁਜ ਮੈਚ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ (ਆਈ)**, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਧਾਓ, ਜੋ ਸਕੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(11) **ਕਮਲੇਸ਼ ਦੇਵੀ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2)** ਅਤੇ **ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ** ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ। **ਅੰਨਮ ਮਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)**, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਹੌਲਦਾਰ ਲਖਬੀਰ ਚੰਦ ਦੀ ਵਿਧਵਾ **ਕਮਲੇਸ਼ ਦੇਵੀ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਾਰ 11 ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਹਤ ਫੰਡ, 1999 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ, ਮਾਇਕਾਰਡੀਏਕ ਇਨਫ਼ੈਕਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1985 (ਐਸਸੀ) 278
- (2) 2002 (1) SCT 929
- (3) 2008 (3) SCT 707

ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੌਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤੁਕ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਖੇਤਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚੌਕੀ ਵੱਲ ਪੈਦਲ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਸਰਕਾਰੀ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ। 7? M.ytM7iamm«(supra) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ/ਆਫਸਰ ਕਮਾਂਡਿੰਗ ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ

ਕਾਰਨ ਅਪਾਹਜਤਾ/ਮੌਤ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

(12) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਬੰਧਤ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਸ', ਗਿਪਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ